

Egy jó toll jelenidőnkben

Csender Levente: *Örök utca*

Igen. Fintorogjanak bár némely tudálékoskodó széplelkek az ötleten, mindezidáig csalhatatlan ösztönökre és olvasmányaimra hagyatkozva Csender Leventét jó tollú írónak, indiánosan szólva Jó Tollnak merészelem nevezni.

Mai irodalmunk művelői közt a kevés számú igazi legjobbak egyike ő, akit számomra furcsa módon novellistaként tartanak számon, ő maga is használja ezt a definíciót, holott – egyébként remekbe szabott – kisprózái a rájuk jellemző leíró-részletező stílus okán sokkal inkább a történeteket „ráérősen” mesélő *elbeszélés* műfajának jegyeit hordják magukon. Márpedig a két műfaj köztudottan nem mosható egybe, hasonlóságuk jószerivel csak a terjedelem viszonylagos rövidségében nyilvánul meg. (Aki mégse hiszi, járjon utána a Wiki-szótárban.)

Igen. Csender az a fajta elbeszélő, aki a saját korábbi megpróbáltatásai hevében megedződve, önvalója mélytudatában sejtelmesen, de szívósan munkáló küldetéstudattal figyel, érzékeli, jeleníti meg tátongó hiányokkal síró, ám nem ritkán nagyszerűnek vélt-hazudott jelenvalóságunk bűzösen gomolygó iszonyatát, makacsul a leleesettebbek sokféle gyökerű nyomorúságára fókuszálva, attól függetlenül, hogy önhibájukon kívüli okokból vagy annak következményeként sodródtak a létezés sivár periferiájára.

A gyakran valóságosan is létező, esendő alakok, tragikus sorsok rokonszenves visszafogottsággal, a választott hősökkel való azonosulás szándéka nélkül, a saját keserű élményeit megszenvedve túlélő, külső szemlélő higgadságával történő megrajzolására jó példa – az előző kötetek logikus folytatásaként – legújabb, *Örök utca* című könyvének tizenöt elbeszélése.

Igen. Ebben a kötetben is felsejlik a szerző által soha meg nem tagadott, de túlzásba menően nem is hangoztatott erdélyiség, ugyanakkor a jórészt Tamási Áron által annak idején még jogos büszkeséggel fel-

mutatott böles, furfangos és vicces székeleyek a legkevesbé sem nyüzsögnek a kötet elbeszéléseiben, hiszen létkörülményeik változása (értsd: romlása) következtében ezek a jellemzők mindinkább elsorvadnak. Csender Levente tehát semmiképpen sem kárhoztatható az otthon maradó és/vagy onnan elmenekülni kényszerülő emberek jellemének torzulásáért, ő „csak” a torulás okait és annak folyamatát, általános vonatkozásban az emberi sorsoknak a körülmények miatt túlságosan gyakori kiteljesedhetlenségét jeleníti meg. Mi mást kezdhetne azzal a hatalmas negatív élményanyaggal, amelynek önmagából való kiírásával segíthet bennünket a körülöttünk villódzó baljós társadalmi jelenségek és a bennünk szárba szökni igyekvő nemtelen vágyak, barbár törekvések meg- és felismerésében.

Ezzel a meggyőződéssel ajánlom mindenkinek Csender Levente *Örök utca* című könyvét. Ebbe az utcába érdemes bemenni...

Nagy Zoltán Mihály

Hiánypótlás

Király Farkas: *Sortűz*

Ha egy költő ír regényt, már eleve érdekes. Hiszen más gondolkodásmóddal, más képalkotó szemmel, közelítéssel építkezik, főként más szerkesztési elképzeléssel, mint egy „csak” szépirod. Egy lírai szövegben más arányok érvényesülnek, mint a prózában, a poéta más ívekhez szokott. Szakavatottak mondják: egy regényben nem a szereplők mozgatása, nem is a cselekmény a legfontosabb-legnehezebb, hanem a helyes arányok megtartása. Egy költő regénye – itt most kizárólag a jó regényekre gondolunk, persze – egyéni ritmusban, szokatlan hangszereléssel muzsikál.

Az isteni gondviselés különös játéka, ha egy ember fiatalsága történelmi fordulóra esik; s még különösebb kegyelem, ha az illető nem csupán utólag, de már akkor, az események sűrűjében átérzi a korszakalkotó jelentőséget. Király Farkas 1971-ben született Kolozsvárott, és harmincegy éves koráig Erdélyben élt. Így hát tizennyolc évesen testközelből szemlélhette a romániai forradalom napjait, a Ceaușescu-diktatúra végórát. Kétségtelenül történelmi időszak, és Farkas ennek mindvégig a tudatában volt. Jómagam 1972-ben születtem Budapesten, s tizennyolc évesen itt éltem át a Kádár-rendszer kimúlását, vala-

A Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozata Élőfolyóirat című sorozatának keretében 2018. december 6-án a 2018. évi Év Könyve díjat Kontra Ferenc *Az álom hidja* című regényének ítélte oda, a 2018. évi Könyv Nívódíjban pedig Csender Levente *Örök utca* című kispróza-kötetét és Király Farkas *Sortűz* című regényét részesítette. Összeállításunkban most két kötet méltatását tesszük közzé, Tóth Erzsébet Kontra Ferencről írt laudációja a Magyar Idők 2018. december 8-i számában olvasható. Gratulálunk a szerzőknek!